

GULLSPÅNGS KOMMUNS FOLKHÄLSORÅD

Verksamhetsberättelse för år 2014

GULLSPÅNGS
KOMMUN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Inledning

Verksamhetsberättelsen redogör för det arbete som har stöttats med folkhälsorådets budget under året, samt olika processer som folkhälsoplaneraren arbetat med.

Folkhälsa

Folkhälsa avser det allmänna hälsotillståndet och hälsans utveckling i hela eller delar av befolkningen, samt dess fördelning bland olika grupper eller geografiska områden. Arv, kön, ålder, livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor är exempel på faktorer som påverkar människors hälsa. Genom politiska beslut är det möjligt att påverka flertalet av dessa faktorer, tillsammans med ett systematiskt sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete.

Folkhälsopolitiken ska fokusera på att stärka faktorer som främjar god hälsa och att motverka orsakerna till ohälsa, samt förbättra människors möjligheter och motivation att själva ta större ansvar för sin hälsa.

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbete är ett målinriktat och organiserat arbete för att främja hälsa och förebygga sjukdom. Arbetet riktar sig till individer, befolkningsgrupper och samhälle och syftar till att minska hälsoklyftorna.

Åtgärderna är dels inriktade på att skapa förutsättningar och miljöer – socialt, kulturellt, fysiskt, politiskt, ekonomiskt och emotionellt – som främjar individernas hälsa, dels på insatser som riktar sig direkt till individer, grupper eller institutioner för att förmedla kunskaper och öka medvetenheten om samband mellan levnadsvanor och hälsa.

Källa: delbetänkandet om folkhälsofrågor i den statliga utredningen HSU 2000 (1997)

Folkhälsorådet

Folkhälsorådet i Gullspångs kommun är en samfinansierad verksamhet mellan Gullspångs kommun och Västra Götalandsregionen. År 2014 bestod folkhälsorådet av sju politiker (och sju ersättare) från kommunen och två politiker från hälso- och sjukvårdsnämnden östra Skaraborg, samt folkhälsoplaneraren som adjungerad tjänsteman. Regionen tillhandahåller och finansierar folkhälsoplanerartjänsten. Folkhälsorådets budget finansieras av Gullspångs kommun och Västra Götalandsregionen¹. Folkhälsorådet har under år 2014 haft fyra sammanträden.

Inriktningen för verksamhetsplanen för år 2014

Folkhälsorådet i Gullspångs kommun beslutade att under år 2014 rikta det lokala folkhälsoarbetet till nedanstående områden:

- Barn och ungas hälsa
- Fysisk aktivitet
- Matvanor
- Förebyggande arbete gällande tobak, dopning, alkohol och droger
- Psykisk hälsa
- Trygghetsskapande arbete

Den målgrupp som folkhälsorådet prioriterade år 2014 var barn och ungdomar 0 – 19 år.

¹ närmare specifikation finns under rubriken bokslut

Barn och ungas hälsa

Utmanande avstamp

Stöttat arbetet med projektet ”Utmanande avstamp” som kommunstyrelsen anslog 1,1 miljon kr till från kommunens socioekonomiska fond. Projektets syfte är: att ge barn och ungdomar i Gullspångs kommun bättre möjligheter och förutsättningar till god fysisk, psykisk och social hälsa och välbefinnande under uppväxtåren i syfte att minska risken för att av olika anledningar ”hamna snett i livet”.

Kommunfullmäktige avsatte 300 000 kr i den socioekonomiska fonden för år 2015, och av dessa gick 125 000 kr till Utmanande avstamp för fortsatt arbete under år 2015.

Ansökan om sociala investeringsmedel från VGR

Kommunen erbjöds att söka sociala investeringsmedel från VGR. Folkhälsoplaneraren har fungerat som samordnare i processen kring detta. Arbetet med ansökningsprocessen kommer att fortsätta under början på år 2015.

Den socioekonomiska fonden

Stöttat i ansökningsprocesserna med mera.

Familjecentrum

Stöttat familjecentrumsverksamheten samt det föräldrastödsprojekt som medfinansierats av Hälso- och sjukvårdsnämnden östra Skaraborg.

Fysisk aktivitet

Träning för äldre

Påbörjat planering för att testa olika varianter av träning för äldre.

”Upp och hoppa”-mässa i Amnegården

Folkhälsorådet medfinansierade en mässa i Amnegården – temat var fysisk aktivitet och förebyggande av fallskador. Målgruppen var den äldre delen av befolkningen. Det kom ungefär 180 besökare.

Idrottsmässa

Folkhälsorådet medfinansierade en mässa där flera av kommunens idrottsföreningar visade upp sin verksamhet för allmänheten.

Matvanor

Kost- och livsmedelspolicy

Fullmäktige antog en kost- och livsmedelspolicy för måltidsverksamheten i Gullspångs kommun.

Skolmatsakademin

Kommunen gick med i Skolmatsakademin (med start år 2015). Skolmatsakademin är ett kunskapsnätverk som har startats för att främja skolmåltiden och goda matvanor i skolan. I nätverket ingår 35 kommuner och stadsdelar i Västra Götaland.

Förebyggande arbete gällande tobak, dopning, alkohol och droger

Dopningsfritt Skaraborg

Folkhälsoplanerarna i Gullspång, Töreboda och Mariestad har arbetat för att införa en dopningsförebyggande metod på gymmen i de tre kommunerna. De fyra gymmen i kommunen (som är öppna för allmänheten) använder nu metoden. Planering har även påbörjats för att i Gullspång även använda metoden mot vissa droger.

Antilångningsinsatser

Kommunen deltog i Länsstyrelsens kampanj mot långning av alkohol år 2014. Bland annat spreds kampanjmaterial till föräldrar och 20-åringar.

Antirök- och snuskort

Folkhälsorådet bekostade priser till utlottning bland de elever i åk 6 – 9 som skrivit på kontrakt om att inte använda cigaretter och snus.

Droger

Folkhälsoplanerarna i MTG arrangerade en föreläsning om förebyggande arbete gällande ungdomars användande av cannabis och andra droger.

Föreläsningen riktade sig till personal från elevhälsan, ungdomsmottagning, Individ- och familjeomsorgen, fritid, Polisen, Beroendecentrum och ideella organisationer.

Psykisk hälsa

Suicidprevention

Folkhälsoplanerarna i MTG har arrangerat fördjupningsutbildning i suicidprevention i samarbete med Suicidprevention i Väst. Personal från olika verksamheter har gått utbildningen (exempelvis skolkuratorer, socialsekreterare m.fl.).

Dagbio för daglediga

Finansierat biovisning med fika vid tre tillfällen för daglediga såsom pensionärer, arbetslösa, sjukskrivna m.fl. Aktiviteterna har varit ett samarbete mellan Gruppen för äldres hälsa (pensionärsorganisationer och äldreomsorgen), bion i Gullspång och folkhälsorådet. Tanken med biovisningarna var att erbjuda en mötesplats, tillfälle för samvaro och nöje till en låg kostnad för dessa grupper.

Trygghetsskapande arbete

Samverkansavtal med polisen

Stöttat arbetet med handlingsplanen för det brottsförebyggande arbetet samt samordnat uppföljningen av handlingsplanen.

Arbetat med en ny utformning av hur styrningen av det brottsförebyggande arbetet ska gå till, för att det ska harmoniera mer med kommunens styr- och ledningssystem. I den nya modellen, för år 2015, är tanken att kommunens åtaganden i handlingsplanen ska vara de leveransåtagandena som tas för kommunfullmäktiges beställning avseende trygghet.

Granssamverkan mot brott:

Granssamverkan mot brott är en brottsförebyggande metod – i första hand är syftet att förebygga inbrott.

- Genomfört två informationsträffar i samarbete med polisen i syfte att starta upp nya områden. Träffarna hölls i Gullspång och Hova. Riktade inbjudningar skickades till de gator som nyligen drabbats av inbrott eller som drabbats flera gånger på senare tid. Utöver detta sattes även annonser om träffarna in i Mariestadstidningen.
- Skickat ut brottsstatistik till kontaktombuden.
- Försett kontaktombud med skyltar och annat material.

Utvecklingen av antal Granssamverkansområden och totalt antal hushåll i områdena:

Siffrorna är ungefärliga.

	År 2011, 31/3	År 2011, 31/12	År 2012, 31/12	År 2013 31/12	År 2014 31/12
Antal Granssamverkansområden	33	45	58	62	70
Totalt antal hushåll i områdena:	458	612	781	848	929

Övrigt utvecklingsarbete med mera

Process för styrning, samordning och uppföljning av folkhälsoarbetet i Gullspångs kommun
År 2014 antog kommunfullmäktige ”Process för styrning, samordning och uppföljning av folkhälsoarbetet i Gullspångs kommun”. Enligt riktlinjerna för processen ska folkhälsorådet lämna förslag på ett par fokusområden som folkhälsoarbetet ska inriktas på. Folkhälsorådet lämnade förslag på nedanstående fokusområden, och fullmäktige antog dessa.

- En god upplevd hälsa och ökad fysisk aktivitet hos den vuxna befolkningen.
- Barn och ungas hälsa och skolframgång ska förbättras.

Folkhälsorådets roll i processen, utöver att ge förslag på beställningar, är att hålla sig uppdaterade om hur verksamheternas arbete med fokusområdena fortlöper, och vid behov uppmärksamma ansvariga på eventuella förbättringsmöjligheter.

Reglemente för folkhälsorådet

År 2014 antog fullmäktige ett nytt reglemente för folkhälsorådet. Reglementet innebär bland

annat att rådet får en annan sammansättning än tidigare. Kommunchef, socialchef, skol- och kulturchef, vårdcentralscheferna, folktandvårdschefen och folkhälsoplaneraren är adjungerade i rådet.

Stimulanspengar

Föräldraråden i kommunens båda F –6-skolor ansökte om stimulanspengar för att arrangera en bussresa till Dalenium, Stenstorp, för alla skolbarn i åldern F – 6 och förberedelseklasserna. Folkhälsorådet bidrog med 5000 kr.

Allsångsalliansen ansökte om 1000 kr i bidrag till annonseringen för allsångskvällar på Göta holme och Barfoten under sommaren. Folkhälsorådet bidrog med 1000 kr.

Bokslut

Folkhälsorådets budget samfinansierades år 2014 av Gullspångs kommun och Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvårdsnämnd östra Skaraborg. Regionen och kommunen avsatte vardera 11 kronor per invånare för lokalt folkhälsoarbete.

Intäkter

Gullspångs kommun	58 201 kr
Hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg	58 201kr
Summa:	116 402kr

Utgifter

• Barn och ungas hälsa	27 968
• Fysisk aktivitet	26 800
• Matvanor	0
• Förebyggande arbete gällande tobak, dopning, alkohol och droger	8 612
• Psykisk hälsa	30 550
• Trygghetsskapande arbete	4 426
• Stimulanspengar	6 000
Summa:	ca 104 300 kr

Omfördelning av medel mellan de prioriterade områdena har skett.

Överblivna medel har återbetalats till kommunen och hälso- och sjukvårdsnämnden.